

Előfizetési díj:

Egész évre 8 kor.
Félévre 4 kor.
Negyedévre . . . 2 kor.
Egyes szám ára 20 fill.

Megjelenik minden
szerdán

Telefon szám: 96.

SOMOGYI UJSÁG

Felolós szerkesztő és kiadó:

Peér Sándor

Kaposvár,
Irányi-Dániel-utca 14. sz.
Ide küldendő a lap szellemi részét
illető minden közlemény, vala-
mint az előfizetési pénzek, hirdet-
mények és nyilvántartók.

Bérmintetlen küldeményt
nem fogadunk el. Kézíra-
tokat vissza nem adunk.

MEGYEI ÉS HELYI ÉRDEKŰ VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „KAPOSVÁRI HIVATALNOKOK TÁRSASKÖRE” HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Munkásügyi reformok.

A képviselőház komoly munkába fogott. Egy esztendeig tartott, míg a multak szennyét, egy összemolt társadalmi rend romjait el-takaríthatta. A nagy mű sikerült, tisztán áll immáron a közélet tere.

Figyelemmel, sőt aggodalmas gonddal nézzük a képviselőház munkáját, amint első komoly alkotásához fog.

El kell ösmernünk, hogy gyönyörű feladat az, melyet maga elé tűzött, amikor legelső kötelességének a munkásosztály helyzetén való javítást tartotta.

Sok, rendkívül komoly és súlyos panasz hangzott már el az ellen, hogy nálunk alig foglalkozik valaki a szociálpolitika kérdéseivel. És el kell ismernünk, hogy amennyire igazak ezek a panaszok, ugyanannyira már meg is termették keserű gyümölcsöket.

Amit soha lehetőknek nem hittünk volna, az bekövetkezett. Nemzetietlen, sőt határozottan nemzetellenes irányba tévedtek azok az osztályok, melyeket eddig nemzetfentartó elemnek ismertünk csupán; nemzetközi szociálistává lőn a munkásosztály.

Semmi jogunk sincs arra, hogy ezért a szemrehányások, a vádak özönét zúdítsuk rájuk. A kétségbeesett ember nem tud distinguálni, elveszti tiszta ítélőkéességét és jogos felháborodásában még önnön vérei ellen is fordul, mint a sarokba szorított vad, mely tehetetlen dühében, elborult szemmel önmagát is tépi, marcangolja.

Szó sem fér ahhoz, hogy munkásosztályunk helyzete rendkívül sötét és vigasztalan. Társadalmi rendünk ma még tisztán lelketlen, akarat nélküli gépnek tartja a munkást, kinek csak egyetlen rendeltetése van, engedelmeskedni, — dolgozni, amíg bírja — és azután éhenhalni.

Betegsegélyző törvényünk jelenleg oly sors és rideg alapokra helyezkedett, hogy bizony egyáltalán nem nevezhető humanusnak. Már az alapelv, hogy a betegség esetén csak 6 heti táppénzre tarthat igényt a betegpénztári tag, igen kegyetlen intézkedés, amennyiben nyilvánvaló, hogy épp azok a tagok szorulnak leginkább segélyezésre, akiknek hat hétnél tovább tartó betegségük van.

Igaz, hogy a betegsegélyző pénztárak készletét csakhamar kimerítené egy olyan intézkedés, mely őket arra kényszerítené, hogy hónapokig tartó betegségek esetén is támogatni kell tagjaikat, de nem is ezt sürgetjük mi, hanem igenis azt, hogy a kötelező hat hét elmúltával olyan segélyezés vegye kezdetét, mely már nem a magán, hanem a közpénztárt terhelné. Ezt pedig csak egyféleképpen lehet megvalósítani, kötelező nyugdíjbiztosítás által. Kötelezzük a társadalmat arra, hogy fillérenként rakja össze azt a

tőkét, mely szükséges arra, hogy minden polgár nyugodtan nézzen a jövő elé, akármicsoda baj is érje őt és hogy sem az ő sem hozzátartozóinak existenciája ne legyen a véletlen esélyeinek kiszolgáltatva. Ez a legkevesebb, amit a társadalomtól elvárhatunk. Végre is, mi értelmű van az állami hatalom elösmérése, ha ennek a hatalomnak nem áll módjában a beléje vetett bizalomnak megfelelni, és ki csak éreztetni tudja hatalmát, de ennek érvényt szerezni ott, ahol kell, nem tud.

A tehetetlenség, melyet a mai viszonyok között az állam abban a küzdelemben mutat, melyet polgárainak javáért vívnia kell, feltétlenül anarchiára vezet. Megbomlaszt minden rendet és elégedetlenséggel szaturálva a közvéleményt, végső eredményében felszabadítja az összes gonosz indulatokat.

Ez így nem mehet tovább. Ezren és ezren tallóznak pénz és véráldozattal egy képzelt eszmény-

T Á R G Y.

Tűzbiztos.

Jelenffy Ede csevegése.

A germán mitológia szerint a legvadabb állat a föld kerekén a tűz. Legvadabb és legvérengzőbb, mert nem elégszik meg áldozatainak húsaival, testével, csontjával, hanem még házukat, barlangjukat is felfalja.

Istennél, embernél erősebb a tűz. De az emberi tudás és szorgalom mégis korlátok közé szoríthatta, járamba hajthatta. Már az ind mitológiában is úgy beszélnek az állatok a tűzről, mint valami szúrós vörös virágról, mely az embereknek virágcserépekben tenyésztik.

A tűz elleni harc azonban nem ült el akkor, mikor a tűzet sikerült agyagedényekbe szorítani. Így védekeztek ugyanis az indusok a dzsungel vadjai ellen. Ma már a tudomány olyan üvegek, göbök és lombikok előállítására is képes, melyekben sarga és vöröszerezet, ólmot és ónt nemcsak cseppfolyóssá olvasztani, de izzóvá tenni, sőt

elpárolgatatni is sikerült, anélkül, hogy a tartányok a legcsekélyebb sérülést is szenvedték volna.

Meg kell azonban jegyeznünk, hogy ehhez csak 8—900 foknyi hő szükséges, míg a tudomány gyakran jóval nagyobb, 2—3000 fokos hővel is dolgozik, amelyben a legszilárdabb kvarc is cseppfolyóssá válik, akár a víz. Ebben a pokoli hőben az agyagedény is oly puhává válik, mint a vaj. De a tudomány ezen a bajon is segített. Miután maximális hőbe is tűzálló téglákra okvetlen szükség van, hogy olvasztó kohókat lehessen létesíteni, u. n. samott téglákat égetnek. Ez olyképen történik, hogy a téglákat először 2000 fok meleg mellett folyékonyokká izzasztják, azután hideg vízben hirtelen lehűtik a megveredett masszát téglékben porrá törlik és újból egybeolvasztják.

Az ilyen uton módon előállított téglát azután évtizedekig is diadalmasan dacol az olvasztó kohók rettenetes poklával.

A mészko is igen célszerű nagyhő-ellentálló anyag. A legelső fizikusok, kik platina olvasztásával kísérleteztek, ecéla egy darabból kivájt mészkövet használtak.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testet, meggyógyítja a köhögést, vándorokat, éjjeli izzadást.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza**

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerár-
bar. — Ár Svjc-érték 4.— korona.

nek, annélkül, hogy ezen áldozatuknak hasznát látnák. Ebben az adózásban a szegény ember jóval nagyobb arányban vesz részt, mint az, ki meg sem érzi azokat az ezreket, melyeket tíz- és százezernyi jövedelme után fizet. Mert nem az egyenes adó az, ami fáj, hanem a burkolt, a közvetett, a fogyasztási adó, no meg a katonáskodás, mely szintén hatványozott mértékben sújtja ép ezeket az osztályokat, kiknek a három évi szolgálat nemcsak fáradságot és tengernyi szenvedést jelent, hanem egyúttal ugyanannyi idejü jövedelem veszteséget jelent. És mindez miért? Mi ezért az ellenszolgáltatás?

Az, hogy senki meg nem hallja a tönkrement, az elszegényedett ember jajszeit, gyermeki siránkozását, felesége jajveszékeltését?

Nos ennek nem szabad így tovább tartania. Itt az utolsó perc. Ami intézkedés a most létesítendő törvényjavaslatban foglaltatik, az ne legyen hiányos, ne legyen félintézkedés, hanem oldja meg a kérdést teljesen és alaposan. Mert még ha ilyen lesz is a megoldás, még akkor is lesznek elégedetlenek, azok, akiknek éppen az a hivatásuk, hogy módot és alkalmat keressenek és találjanak az elégtelenség mesteres szítására. Ők tudják, hogy miért.

Nekünk azonban nem szabad segédkezet nyújtanunk ahhoz, hogy ez a lázítás ezután is komoly érveket hozhasson fel táborának növelésére, hanem igenis oda kell törekednünk, hogy ha már elnémitani

nem tudjuk őket, legalább nevetségessé tegyük őket.

Elvárjuk a magyar törvényhozás józanságától, hogy a maga részéről is így fogja a kérdést és annak fontosságát értelmezni.

H I R E K.

Egyesült Iparbál.

Folyó hó 2-án telve volt a Korona díszterme. Jelen volt ott a kaposvári iparoság színe-java és el sem ment onnan kiválgos-kiviradtig, mert az »Egyesült Iparbál« volt talán a farsang legvigibb mulatsága. A bál fényét a sok szép lány és asszony s ugyancsak volt dolga a táncoló fiatal embereknek, de meg a Dezső cigánynak is, hogy azt a sok szép lányt és asszonyt kellőképen mulattatni tudják és az iparos ifjuság dicséretére legyen mondvá, ez sikerült is nekik.

Az első négyest 140 pár táncolta. A mulatság annyagilag is szépen sikerült, a mihez a jelenvolt hölgyek is hozzájárultak azzal, hogy az ezen bálra készült izlésesen kiállított »Almanachot« árultak. A balon igen sokan fizettek felül is, akiknek nevét alább is felsoroljuk és akiknek a rendezőség ez uton is köszönetet mond a felülfizetésért.

A felülfizetők névsora a következő:

Tatár Gusztáv 100 kor.; dr. Bakonyi Lajos, Márffy Emil, Tiller Mór 20—20 kor.; dr. Pete Márton 18 kor.; Kapotsfy Jenő, Darnay Béla és Fivére, dr. Thaly László, dr. Zankay Gusztáv, Bakonyi Ferenc, Szilágyi Samu, dr. Oszmann Aurél, Hagelman Károly, Kladnig Alajos, dr. Tevel Béla, Bien Dávid, Bruer Jenő 10—10 kor.; Hirschmann Mór, dr. Nicosovics Sándor 8—8 kor.; Klein Dávid cég, Klein Gyula, Schlesinger Albert, Gerő Zsigmond, Babochay Kálmán, Tankovich János, Horváth J., Pete Lajos, Haidekér Pál, Geiszler Nep. János, Szőke Jenő, Bárdi György 5—5 kor.; Rózsa János, Lukács Ármán, dr. Rusa Ernő, Hönig János (Toponár)

4—4 kor., Hivatal Nándor, Bereck Sándor, Kolb Kálmán, Domján Lajos, Csajághy Antal, Neumayer Andor 3—3 kor.; Golobits Pál, Kertész Lajos, Schuy Jakab, Prasszer Gyula, ifj. Krásovits József, Peterka József, Orczy Márkus, Krásovits József Krásovits Gyula, Keresztury János, Nagy Viktor, Szűcs Pál, Szűcs Imre, Vezél Károly, Taky Aladár, dr. Fekete Gyula, Dóczy Zsigmond, Veisz Márkus, Kapotsfy Aurél, Barta Sándor, Steiner és Radó cég, Lusztig Mór, Hirsch Ferenc, Csajághy Mihály, János F., Gundy László, dr. Bertalan Zsigmond, Hermez József, Kemény Jenő, László Viktor, Kiss Lajos, Kiss Ede, Matosits Károly, Csete József, Kolozsvári József, özv. Jankovits Károlyné, Vadász Lajos, Gärtner Gyuláné, Adelmann Gusztáv, Bencs Gyula, Jankovits István, Bohár N., Tomsits N., Richter István (Igal), Pány Imre, Raiz Józsefné, Somogyi J. sef. Sauer Pál, dr. Szabady N., Freifogel N., Christ István, Löcsér István, Károly Gusztáv, Szabó István, dr. Czenthe Pál, Iharosy János, Dezső N., Farkas Berni, Ernst N., Légár Lajos, dr. Vermes Dezső, N. N., Buday István, Gärtner László, Légár József, Halász János 1—1 kor.; özv. Schrenk N.-né 60 fill.; Mérei Mózes 50 fill. Összesen 507 korona 10 fillér Jegyekből befolyt 649 korona, Almanach eladásából 156 kor. 82 fill. Összes bevétel 1312 korona 92 fill. A szíves felülfizetők fogadják ezuton is a rendezőség halás köszönetét.

— **Kinevezés.** Kapotsfy Jenő Somogyi vármegye főispánja, Weiszfenbach Iván bárót, a nagyatádi főszolgabírószághoz szolgálati tételle beosztott közigazgatási gyakornokot, tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki.

— **Lelkészi értekezlet.** A belsősomogyi ev. ref. lelkesi karának, Kaposvár vidéki köre f. hó 8-án délelőtt 10 órakor, Mosonyi Sándor kadarkuti lelkes elnöklésével értekezlet tartott, amelynek főtagja a Hegedűs Sándor volt egyház kerületi világi gondnok elhalálozása folytán megürült gondnoki állás betöltése volt. A főgondnoki állásra egyhangulag Tisza István gróft jelölték és kijelentették, hogy az egyházaknál keresztül viszik, miszerint azok szava-

De nemcsak kísérletezésre, hanem gyakorlati cikkeik előállítására is szükség van ellentálló anyagokra. Így például hadihajóink védő acélpáncéljait olyan téglékben öntik melyek 1800—2000 foknyi hőt igen könnyen kibírnak. Ezeket a tégléket grafit és iszapolt agyag keverékéből állítják össze.

Kérdés persze, hogy mindezek a tűzálló anyagok meddig bírják ki ezt az óriás forróasztot. A mai technika legfeljebb 3000 fokkal dolgozik, mely hő a folyékony termit fókának felel meg. Ha ezt a termitet egy centiméter vastagságú acélemezre öntjük, ugy azt, mondhatnók, teljesen átrágja, a a mennyiben alatta az acél hirtelen elolvad. A legnagyobb hő, melyet eddig egyáltalán létesíteni sikerült, 4000 fok, ennyi ugyanis a villamos izzó lámpa két polusa között izzó szén hőfoka. De kétségtelen, hogy az esetre, ha sikerülne még ennél is nagyobb fokozni a hő, összes tűzálló anyagaink egyszerűben hasznavehetetleneknek bizonyulnának.

A mindennapi életben, a háztartásban igen kis hő szükségeltetik. Nincs az az étel, melynek elkészítéséhez 150—175 foknál nagyobb meleg lenne szükséges. Igen könnyű tehát olyan edények előállítása, melyek a mindennapi életben jól bevaljanak. A technikanak csak arra kell törekednie, hogy elég vékony falu és nem repedő edényeket termeljen, ha azután a háziasszony különösen arra ügyel, hogy üresen, azaz viztartalom nélkül ne állítsa az edényeket a tűzre, alig történhetik valami baj.

Hiszen majdnem mindenki ismeri azt

a mutatóványt, miként lehet egy iv papírban keménnyé főzni a tojást. A papírból e célra zacskót kell sodorni, azt drótkarikára fűzni és fogóval ellátni, vízzel megtölteni és a jól felcsavart lámpa fölé tartani. A víz csakhamar forrni kezd amikor belerakjuk a tojást és nyugodtan benne is hagyjuk vagy öt percig, míg csak keménnyé meg nem főtt. A papírzacskónak azalatt pedig a legkisebb baja sem kerekedik.

Ezáltal azt is be lehet bizonyítani, miképen áll módunkban egy nem tűzmentes anyagot vízűtés által tűzállóvá változtatnunk. Ezen elv természetesen a gyakorlati életben sűrűn talál alkalmazásra.

Különösen a benzinnel hajtott automobiloknál gyakran látjuk ezen tünet alkalmazását. A robbanó benzín tüzlángjai ugyanis 2000 fok körül járnak, úgy, hogy acélhengereiket egy két perc alatt pocékká olvasztanak. Csakhogy ezeket a hengereket állandóan víz öblögeti és hő, és így a benzín minden erőlködése teljesen hiábavaló és hasztalan, nem szabadulhat meg burkatól.

Eddigi fejtegetésem során csak kétféle tűzállóságról esett szó, magukban véve is tűzmentes anyagok előállításáról, valamint vízűtés alkalmazásáról.

A technikanak azonban még ezeknél is nagyobb feladattal kell megbirkóznia, tudniillik könnyen tűzét fogó anyagok védelméről is gondoskodnia kell. És ez fordul leggyakrabban elő a gyakorlati életben. Ilyen anyagok például: fa, vaszon, szövetek stb. A kinek függőnye valaha meggyuladt és aki látta, mint valik az egész ablak 4—5 mp,

alatt a lángok martalékává, az elképzelheti, milyen rohamosan terjedhet el egy színházi tűz, mely mindennél bővebb tápot és anyagot talál a színpad díszleteiben és festett vászonfaliban.

Épen azért soká foglalkozott a tudomány azzal a kérdéssel, miként lehetne az ilyen díszleteket legalább a hirtelen gyúlékonyságtól megmenteni.

A fáradozás sikerrel járt, felfedezték az impregnálást. Ez abban áll, hogy a könnyen gyúlékony anyagokat bizonyos oldatokat telítik, miáltal könnyű gyúlékonyságukat teljesen elvesztik.

Ha az ilyen impregnált fat pld. tűzbe tartjuk, elszenesedik ugyan, de maga lángra nem kap és így nem ad tápot a tűzvész további terjedésének.

Hogy azonban a vagyonos osztályt érdeklő kérdésekről is szó essék? nem hagyhatjuk figyelmen kívül a tűzálló »Wertheim szekrények« kérdését. Ezek kettős falu szekrények, melyeknél a két fal között hamu és egyéb rosz hő vezető anyag van, úgy hogy órákosszat tartó tűz esetére is csak 100 fok meleg keletkezik az ilyen pénzszekrényben.

Azért is főzte le az egyik amerikai pénzszekrény ügynök a kollégáját, aki állítólag tyuktojást tett a szekrényébe és azt három hétig kobóban tartotta, míg végre kis csirke kelt ki a tojásból, azzal, hogy az ő szekrényében pedig egy tyuk három napig állt tűz fölött, de harmadnap már nem bírta tovább és megfagyott.

zatukat Tiszta István grófra adják. Indítványt tettek továbbá, egy országos lelkész egyesület alakítása tárgyában. Végre határozatba ment, hogy megkeresik egyházközséletei főhatóságukat, miszerint az 1848. XX. törvények életbe lépését tárgyaljanak irjon föl a kormányhoz.

— **Utóállítás.** Somogyvármegye összes sorozó járásából az utóállítás f. hó 11-én volt megtartva Kaposvárott a „Szarvas” szállodában.

— **Halálozás.** Pusztarádoci Gyarmathy János Kaposvár városi írnok életének 47-ik, házasságának 22-ik évében Kaposvárott elhalt. A megboldogult fia volt Gyarmathy Pálnak, a mult megyegyűlésen nyugdíjazott vármegyei aljegyzőnek. Özveggyet és két gyermeket hagyott hátra, kiken kívül nagy számú rokonsága gyászolja. Nyugodjék békével!

— **Ritka vadász zsákmány.** Márffy Emil főrendiházi tag, a mezőgazdasági párt-részenyitársaság kaposvári béruradalom igazgatója f. hó 7-én, a nádasdi rdőben, cserkészés közben, egy óriási vadkant lőtt le. A ritka szép vadász zsákmányt sokan megbámulták.

— **Doktorrá avatás.** A kolozsvári egyetemen f. hó 2-án avatták jogtudományi doktorra Póór Károlyt, lapunk szerkesztőjének fiát és Babocsá'y Géza ügyvéd-jelöltet.

— **Kinevezés.** A f. évi március hó 1-én Nagyatádon rendszerezett kir. közjegyző aláírási Nagyatádra ő felsége a király Mike Imre dr. budapesti albirót nevezte ki. Az egészben az a legnagyobb szatira, hogy a kir. közjegyzőség felállítását leginkább azért forszírozták ki a Nagyatádiak, hogy a túlszaporodott ügyvédi karból egyet majd csak elvisznek, most azután az ügyvédek nem csak hogy mind megmaradtak sőt tettek hozzájuk egy közjegyzőt is.

— **A kaposvári tisztviselőtelep.** Régóta vajdudik már a létesítendő kaposvári tisztviselőtelep ügye. Most végre komoly fordulat állott be. Ugyanis özvegy Eibenitz Edénének az ugynevezett „Iszakkomb”-on levő 46 katasztrális hold területű birtokát, Stocker Ágoston postatiszt, Mesits János számlellenőr és Steiner Vilmos postatiszt lekötötték 100 000 korona vételárért. A végleges megállapodás azonban f. évi május hó 1-ére lett elhalasztva, és ezen időig a tisztviselőtelep fenti képviselői a vételtől elállhatnak. A telek a szükséges célra elég nagy, úgy hogy 100–150 ház hely feltöltését kikerül befölje. A telek ugyan drágán kelt el, és ha hozzáveszük még, hogy földhordást és talaj leszállítást is terveznek, sőt a helyi közút tervezett amortizációs ösztöngből. No de Kaposvárott ma már a lakások is oly drágák és oly kevés alkalmas lakás van, hogy a tisztviselők törekvését mi is tiszta szívvel ödvözlőjük és sok szerencsét kívánunk hozzá.

— **Jó vásár.** Nagybajomban egy 45 éves szűcsmester eladott a felesége 1200 koronáért, még élete délen levő házi aszszonyuknak. Hogy a maiszter ur megért-e az árat? Azt csak a vevő tudná megmondani.

— **Fizetett nyoszolló leányok** ma már igen gyakoriak a new-yorki tarsaságban. A legtöbb az ültözeten kívül, — melyet azonban vissza kell adni, — 33–100 dollárt kap. Különösen jövedelmező ez az üzlet egy feltűnő szép leánynak, ki már 200-nál több lakodalom alkalmával volt nyoszolló leány s ezzel temérdek ajándékon kívül mintegy 20 000 dollárt szerzett. Némely lakodalommal már nincs is nyoszolló leány, kinek külön bért ne fizetnének.

— **Elfogott szökött katona.** Vége van ma már mindenféle romantikának; ezt bizonyítja a következő eset is: Pinterics József jutai legényt, a legutolsók sorozásánál, akarata ellenére besorozták katonának. Meg-

is fogadta nyomban, hogy ha a bakancs talpa oly vékony lesz is, mint a papíros, még akkor sem szaggatja el. Hogy szavának ura lehessen el is szökött mindjárt feleskése után szülő földjéről Jutából. De hát a sors üldözőbe vette és a kaposvári főszozolgabírói hivatal körözése folytán, rátaláltak Pécsre, a hol le is tartóztatták és Kaposvárra kísérték, itt azután mint szökött katonát, a katonaság vette partfogásába. Valószínű, hogy most majd elveszik a kedvét a dezertor élettől.

— **Baleset** A kaposvári máv. vasúti műhelyben Kemény Sándor géplakatost munkaközben súlyos baleset érte. Egy lecsúszott és elcsúszott gépkotrész mindkét kezét súlyosan átmetszette. Orvosi kezelés alá vették nyomban, de azért gyógyulása húzamosabb ideig el fog tartani. Mulasztás és így felelősség senkit sem terhel.

— **Körözés.** A zalaegerszegi rendőrkapitányi hivatal, meg-ereste a kaposvári rendőrkapitányi hivatal, hogy Jankovits János mindenest, aki Zalaegerszegen gazdáját meglopta körözze. Személyleírás a következő: 22 éves, római katolikus vallásu, termete alacsony, arca kerek, szeme kék, haja szőke, szemöldöke gesztenye színű. Egyéb ismertetőjelt nincs. Felatlalás esetén, a leg-özelebbi rendőri állomásra kísérendő.

— **Elfogott pénzhamisító.** Kilich Péter simonfai lakos, napszámos, Kaposvárott, Berger-fele éjjeli mulatóban hamis öt koronással akart fizetni. De a pénz darab olyan rossz utánzat volt, hogy Berger nyomban felismerte és rendőrré küldött. Mire Kilich Pétert a rendőrségre kísérték, ahol Hadi rendőrbiztos megmotozta és még 15 darab hamis öt koronás pénzdarábot talált nála. Hosszas vallatás után bevallotta, hogy a hamis pénzt ő gyártotta és Simonfán, Kilich özvegy anyjánál még is találták a pénzgártáshoz szükséges eszközöket. Kilich Péter egyebként, már amugy is rovvott multu ember, aki lopásért 2 évet és 2 hónapot töltött ki a soproni fegyházba, ahonnan ez évi január hó 9-én bocsátották haza, büntetése kiállása után. A talált bűnjelekkel együtt rendőrségünk átkísérte a kaposvári kir. ügyészség börtönébe.

— **Férj gyilkos nő.** Beck Vörös János nagybajomi lakos az egész községben a legiszakosabb ember volt és már majd mindenét leitta. Folyó hó 6-án felesége szül. Tóth Éva eladott egy malacot és az érte járó pénzt eldugta. Beck azonban megtalálta a pénzt. El is vette és nyomban elment vele a kocsmanak, a honnét haza sem ment, míg az utolsó fillért is le nem eresztette telhetetlen torkán. Felesége megtudta, hogy férje a csekély pénzt is megtalálta és elment beinni, emiatt úgy elkecseregett, hogy amikorkor részeg férje ment haza, a szoba ajtója mögé bujt és a belepő részeg férjét egy lapockával úgy vagta fejbe, hogy az azonnal holtan esett össze. A szerencsétlen asszonyt a csendőrség nyomban letartóztatta és bekísérte a kaposvári kir. ügyészséghez.

— **Öngyilkosság.** Vass Antal keresztlúri legény, azért mert felt, hogy besorozták katonának és három evre elváltasztják kedvesétől f. hó 5-én egy kölcsön kért fegyverrel a szájába lőt és magának meghalt. A golyó szétzúzta egész fejét. Elköltözött oda, ahol már nem fáj semmi.

— **Baleset** Gal Mihály kaposvári lakos 40 éves fuvaros egy hordó spirítust szállított az egyik helybeli ecet gyárba. A hordó levételénél nem adott neki senkit segítségül. Végre egy vézna, gyenge napszámos ment segítségére. Gal Mihály a hordót alul fogta, a napszámos pedig fenn a kocsin. A gyenge napszámos azonban nem tudta jól tartani a hordót, úgy hogy az Gal Mihály fuvarosra ráesett. Az utcán járó közönség szabadított ki a hordó alól. A súlyosán sérült embert ápolás alá vet-

ték. A rendőrség a kir. ügyészség utasítására megindította a vizsgálatot az irányban, hogy kit terhel mulasztás és felelősség.

— **Megégett kisleány.** Zsifkó Maria antalfalu-pusztai 11 éves leány szülői távollétében, nyitott konyhai tüzhelyről égő fát vitt be a szobába, hogy a kályhába tüzet élesszen. Mikor az égő tüzet vitte, a tűz kötényébe kapott, amittől azután egész ruhája tüzet fogott. és mint egy égő fátyla rohant ki az udvarra; sikoltozásaira és jajgatásaira a szomszédok szaladtak segítségére és a hóba belehengergették. Dacára ennek igen súlyos égési sebeket szenvedett, miért is beszállították a szigetvári kószórházba, ahol három napi szenvedés után meghalt.

— **Ellopott kerítés.** A nagy hideg még tolvajokat is szül. Ezt igazolja Fuchs Mór zádori nagybérli esete, akinek szép erős tölgyfakérítést ellopták, a kerítés megért 90–100 koronát. Feljelentésére a csendőrség kinyomozta a tetteseket Gerő István és Horváth József zádori lakosok személyében, akik tettüket már be is ismerték, mire följelentették őket a szigetvári kir. járásbírósnál.

Szövejtvény.

Közl: Kovács Sándor tanító Alsóság.

Hat betűből tettek össze,
S ha tagokra lesznek szedve:
Első tagom egy ige,
Semmit sem hagy egyhelybe!
Masik tagom oh de gyenge,
Olvad mint a lányka szive,
Kit a szerelem hevít,
És egy ifju boldogít.
Az egész szóm hitvány fráter,
A lakása sokszor köté,
Könnyen élő herefaj,
Sokszor is van vele baj.

Megfejtési határidő: március hó 1.

Közgazdaság.

Ültessünk és ápoljunk fákat!

Komoly intés és rövid utasítás a faállomány szaporítása és ápolásához a városok és vidékek részére! Az ország haszna, egészsége és széplétése érdekében.

„Ültessünk fákat! Minden galy, mel et most élétek, idővel széles gyümölcsös és kellemes árnyékkal frissíteti fogl.”

Minden faültetvény hasznos hajt, szépen elhelyezett és gondosan ápolat faültetvények mindig díszére válnak a vidékeknek és helynek; közvetlen hasznos hajtának gyümölcsük, magjuk és faanyaguk által, oltalmat nyújtanak viharok és a tikkasztó napsugarak ellen, mindenkor, különösen nyár idején felfrissítenek és felvidítenek bennünket, előmozdíják a tömeges esőzések arányos felosztását, elvonják a lég kártekonny gázait és emelik a föld és talaj értékét.

Mindő fákat ültessünk?

Az ültetendő fak megválasztása első sorban a használat célja, azután, részben az éghajti és részben a talajviszonyoktól függ. A legnagyobb hasznos a gyümölcsfak hozzák, azonban ezeket nem lehet mindenütt előnyösen alkalmazni, nem is felelnek meg mindenütt a célnak, miért is sok helyütt árnyék- vagy sorfákat kell ültetni. A gyümölcsfak közül a dió, alma, körte, cseresznye és szilva hozza a vidéknek a legnagyobb hasznos és ezek közül nagyobb ültetvényekhez első sorban az alma, szilva és dió ajánlató; végtelen vagyont lehetne ezen három gyümölcsfajból meríteni, ha sok

tájék területeit ezen három gyümölcsfajjal beültetnék, és óriási hasznát hajtánának a dördősegek ott, a hol jelenleg dombokon, hegyoldalakon csak jubilegók léteznek, a mely területek a diótermelések részére mintegy teremve vannak. A dió valamennyi gyümölcs közt a legjobb kiviteli cikk, és hónapokon át jól eláll, anélkül, hogy kárt szenvedne. A nagybani vásárlók csak oly helyeket látogatnak, a hol nagy kivitel van.

Árnyék-, sorkak nagy számban és mindenütt ajánlhatók. — Szép árnyék elérésére, nem túlsűrű ültetvények ajánlatosak, olyanok, melyek a lég szabad mozgását nem gátolják. — Sűrű árnyékot nyújtanak: a gesztenye, dió, szilva, hársfa, nyárfa, *Alnus*, *Juglans americana*, *Catalpa* és *körisfa*; félárnyékosak: az akác, *Gleditsia*, *Celtis*, *Jegenyenyárfa* és *pyramisakac*. — Sovány, száraz és rossz talajban még mindig jól megterem az akác, *körisféle jávor*, *Gleditsia*, *Ailanthus*, *hársfa*, *szilva* és *nyárfa*. Jó talajban úgy a felsorolt fajok mint minden más fa megterem. — Nedves talajban jól megterem a fűz, *körisfa*, *égerfa* és *nyárfa*; sövényekhez és élő kerítésekhez a legjobbak: az akác, *Gleditsia*, *Maclura*, *galagonya*, *fűz* és *bokorbükk*, továbbá *tüleveliek*, mint a *fenyők*, *vörösbörök*, *tiszafa* és *életfák* kiváló szépek.

A faültetvények létesítése.

Ez a legfontosabb rész, mert a gondos ültetvényezéstől függ az egész siker; ne sajnáljuk ezen munkánál semmi fáradságot és figyeljünk a következőkre:

1. Az ültetvényezendő anyagot: fákat, cserjéket, csemetéket jól ki kell válogatni, ezeknek jól iskolázott, egészséges, erős fának kell lenni megfelelő gyökérzettel. Gyengébb anyag értéktelen, a legcsekélyebb árat sem éri meg, és ilyentől óvakodjunk.

2. A fák elhelyezése legyen a szemnek kellemes és a körülvevő tárgyakkal arányos. Magas fák alacsony környezetbe és alacsony fák magasabb környezetbe való elültetése kerülendő.

3. Az ültetés előtt a talaj jól előkészítendő; ássunk nagy fagödröket és a felső jó földet tartsuk meg, míg az alsó rossz földréteg eltávolítandó, hogy a gödör csak jó földdel legyen feltöltve. Minél keményebb és rosszabb a talaj, annál nagyobb gödröket kell ásni: ezen esetben $1\frac{1}{2}$ méter széles és 70 cm mély gödör szükséges; jó talajban elegendő 1 méter széles és 60 cm mély gödör is. — Ha trágya is lesz használva, úgy ennek öregnek, rothadtnak kell lenni és a gödör alján és oldalán, nem közvetlenül a fa alatt ásandó el. Minél korábban lesznek a gödrök ásva, annál jobb; a tavaszi ültetvényezésekhez a gödrök már ősszel vagy télen ásandók. A felső földnek mindig lejjebb, az alsónak pedig felülre kell kerülni.

4. Nedves helyeken és rossz áthatlan, sziklás talajnál, az ültetvényezés dombocskákra végezendő. — Ezen dombocskákra való ültetvényezés, különösen nedves és áthatlan talajoknál igen jó; a gödör bőségesen meg lesz töltve földdel, úgy, hogy a föld még 20–30 cm magasabb legyen és csak erre lesz a fa állítva és azán földdel feltöltve, úgy, hogy egy 60–89 cm magas domb keletkezik, a domb hajlása legyenek ferdek.

5. Az elültetett fának sohasem szabad az ültetvényezés után magasabban és csak legfeljebb 3 cm-el mélyebben állani, mint azelőtt a falkolában állottak. — Így tehát az ültetés alkalmával körülbelül 15 cm-el kell a fákat magasabban állítani a körülvevő talajnál, mert a föld még süpped és csak 2 év múlva lesz ismét egyenlő a területtel. Az ültetvényezésnél a gyökerek és galyak éles késsel visszavágandók. A megsértett gyökerek és ágak egészen levágandók! A hosszú gyökereket 30–40 cm-nyire vágjuk vissza. Az ültetésnél a gyökerek kézzel sugar alakban helyezendők és közéjük kézzel szorítsuk a

földet; a gyökereknél mindig friss és jó földet kell használni; igen hasznos ha a föld közé éles homok van keverve. A földet keményre taposni és meglocsolni mindig szükséges, különösen a tavaszi ültetvényezéseknél. Minden fanak adjunk cölöpöket; ezeket azonban az ültetés előtt verjük a földbe. A cölöpöknek sohasem szabad a koronába nyulni, mert akkor akadályozzák a korona minden irányban fejlődését és megsértik az ágakat. Az újonnan ültetett fákat lazán kell a cölöpökhöz kötni, hogy leülledhessenek. A fa alatti területnek rövid trágya, polyva, turfa, fűreszpor és hasonlókval való fedése igen jó, mert a talajnedvességet fentartja és elősegíti a gyökerezést.

6. A legjobb a leghatalmasabb ültetvényezési idő a késő őszi és a korai tavasz; ha későn, midőn már a rügyezés megindult, vagyunk kénytelenek ültetni, akkor a fák bőségesen locsolandók az ültetés után és fedjük be a fa alatti területet rövid trágyával; ez esetben az első hat héten át hetenkint kétszer kell jól locsolni.

A fák ápolása.

Minden fanak gondos ápolásra van szüksége, hogy jól fejlődjön.

1. Az ültetvényezés első évében és lehetőleg később is, szárazság idején a fákat öntözni kell. Az öntözést ritkán szokták jól teljesíteni; a legkevésbé viz, mennyi egy fanak szükséges, egy kanna, de jobb 2 kanna viz.

2. A gyümölcsfák koronáját metszés által kell belső ágaktól megszabadítani és tisztán, világosan tartani, miáltal a kívánt alakjukat is el lehet érni és őket ezen alakban megtartani. Árnyék- és sorkak termeszetes fejlődésükben hagyandók.

3. A legnagyobb befolyást gyakorolja a fákra az alattuk levő talaj lazítása, mert ez a növes előmozdításának fontos tényezője. A talajlazítás úgy történik, hogy a törzs körül a földet mélyen felássuk, ami leginkább ősszel, november és december hónapokban történjék és emellett minden második évben ássunk el trágyát is, hogy a fanak friss tápanyagot nyújtsunk. A fa alatti területet a fűnek sohasem szabad ellepni.

4. Utakon, tereken és forgalmasabb helyeken a fatörzseket alkalmas eszközökkel, mint fűz, vagy sodronyfonatokkal, vagy faból, nádából, tövisből stb. készített kerítésekkel kell megkárosítások ellen megvédeni.

Kivánatos, hogy minél több fák ültessenek, a mi nagy hasznára és javára lenne az emberiségnek és az egész országnak.

Mühle Vilmos
temesvári műkertész.

A kormány az arató-munkásokhoz.

A földmívelésügyi miniszter az összes törvényhatósági és közigazgatási hatóságokhoz a következő figyelmeztetést adta ki:

Az ország nagy részében a gazda és a gazdasági munkások az aratási szerződéseket már rendesen megkötötték, némely vidéken azonban, amint értesültem, a munkások még most sem akarnak szerződni. Nyilvánvaló dolog, hogy ha a helybeli munkások a gazdákkal nem egyeznek meg, s idejében nem kötik meg a szerződéseket, akkor a gazdák kénytelenek más vidékekről munkásokat fogadni, aratógépekről gondoskodni, esetleg olyan gazdálkodási módokra áttérni, a melyeknél kevesebb munkásra van szükség, amikor azután a helybeli munkások nemcsak az idén, de talán több esztendőn át kereset nélkül maradnak.

Nehogy ez a sajnálatos körülmény bekövetkezzék — jóindulattal figyelmeztetem a munkásokat arra, hogy iparkodjanak az aratási szerződéseket mielőbb megkötöni a gazdákkal. Szükségesnek tartom a munkásokat erre figyelmeztetni, mert több felől hallottam, hogy mindenféle hamis hírek járnak a munkások között s ilyenekkel zavarják meg a munkások józan esztét. Az ilyen hírek után ne induljon senki, mert nem igaz, hogy a kormány megszüntetné volna, hogy mi legyen a munkabér, az sem igaz, — hogy a kormány elrendelte volna, — hogy a munkások most ne szerződjenek s halogassák a szerződéskötést, — az se igaz, hogy a kormány megparancsolta volna, hogy a munkások, gazdasági cselédek szövetségeket, helyi csoportokat alakítsanak s tagsági díjat fizessenek, az se igaz, hogy a gazdák kötelesek helybeli munkásokkal szerződni s azoknak annyi munkabért adni, amennyit a munkások kérnek. Mind ezekkel a hazug hírekkel szemben a munkásokat csak boldondá tartják. Az igazság, hogy a hatóság, a gazda, a munkás nem lehetnek ellenségek, a kölcsönös tisztelet, az ember szeretet, a becsületes jó szándék s a bizalom kell, hogy kapocs legyen közöttük. A ki nem ezt mondja, hanem mást mond, a ki folyton csak a gyűlölködést szítja, a ki a munkások előtt folyton csak a hatóságokat és a gazdákat ócsárolja, a kinek se látna, se hazája, az akárhogyan bizonyodik is, nem igaz barátja a munkásoknak s előbb-utóbb csak bajba keveri az embereket. Reményem, hogy a munkások belátják mindenütt, hogy csak úgy boldogulhatnak, ha nem hallgatva semmiféle mesékre, a munkás a gazdával jó egyetértésben él s megbecsülve egymást békességben dolgoznak a hazai földön.

Budapest, 1907. január 10.

Daranyi S. K.
földmívelésügyi miniszter.

Nyiltér.)*

Nagyságos asszony,

tudja-e, hogy a malátá-kávé vásárlásánál miért kell Önnek a »Kathreiner« nevet hangsúlyozni?

Mert különben annak az eshetőségnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utánzatot kap, mely a »Kathreiner«-t kiténtető, mindenelőny nélkülös.

Csakis a
Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé

biris, különleges előállítási módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamatját.

Méltóztatassák azért, Nagyságos asszony, jól emlékeztetése véni, hogy a valódi »Kathreiner«-csak zárt eredeti csomagokban kapható »Kathreiner-féle Kneipp-malátá kávé« felirattal és Kneipp páter arcképével, mint védjeggyel.

*) E rovat alatt közöltéért nem vállal előlősséget a szerző.

109.
1907. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Kaposvár, az Eszterházy- és Árpád-utcákban létesítendő

betoncsatorna és téglajárda

a polgármester hivatalos helyiségében **1907. február 20-án d. e. 10 órakor** tartandó zárt ajánlati tárgyalás után fog biztosítani.

7069 korona 93 fillér építési költség van előirányozva.

Szabályszerűen kiállított egy korona bélyeggel s a v. pénztárnál 250 korona bánatpénz letételét igazoló elismervénnyel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a polgármesteri iktatóba **f. é. február 19-ik d. n. 5 óráig** adandók be, később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatban kiteendő betűkkel és számokkal azon százalék, melynek a költségvetésben foglalt árból való leengedése mellett hajlandó az ajánlatot tevő az ajánlat tárgyát képező munkákra vállalkozni.

Kiteendő az ajánlatban az is, hogy ajánlattevő az építési műveleteket és helyi viszonyokat ismeri.

Oly ajánlat, mely nem hátaozott árt tartalmaz, figyelembe nem vétetik.

Tervek, költségvetés és építési feltételek a v. mérnök hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kaposvár, 1907. február hó 5-én.

NÉMETH ISTVÁN,

polgármester.

Biztos gyógyulást

talál

mindenki a felette fájdalmas bajok

Rheuma

Csuz

Ischias

Zsába ellen,

ha csak egyszer is megpróbálja
AZ ÚJ SZERT.

SAMOL

SAMOL egy kenés, mely K. 1-50 és K. 2-50-es (sokáig tartó) tubusokban a legtöbb gyógyszer-tárhán kapható.

H. lakóhelyén lévő gyógyszer-tárhán SAMOL meg nem volna hiányozhat. Készítik hál a forak-irólhoz.

FILO JÁNOS gyógyszerész Budapest, Mátyás-tér 3.

Samol oly eddig ismeretlen, hatásos alkotást tartalmaz, melynek előállítása a legtöbb államban szabaddal van. A budapesti ker. betegsegélyező pénztár körhírában, más számos kórházban, orvosok és magánosok által kipróbálva, Használati utasítás és orvosi vélemények minden tubusnál.

Ügynökök

sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására kerestetnek.

Legmagasabb jutalék! Jutalom-díj! Esetleg fix havi fizetés.

Ajánlatok intézendők az 1895. óta fennálló

DIRNFEID TESTVÉREK

bankházba

Budapest, IV., Váci-utca 2.

Pollitzer Sérvambulatorium.

Nyilvános orvosi rendelő intézet sérvbajosok, ferdénntettek és amputáltak részére.
Budapest, IV., Mátyás-körút 10. (Félemelet)

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen díjtalanul rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálat igénybe vétele vásárlásra nem kötelező.

Orvosi ellenőrzés, mérsékelt árak.

== Egyéni speciális kezelés. ==

Szabálmazott sérvkötők már 5 koronától feljebb. Vidéki rendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretsen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek. **Higienikus cikkek** a legfinomabb minőségben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatók. Tucatonta kény 2-16 koronaig.

Ugyanott Jelent meg „Az ember egészsége” című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel foglalkozik. Emunkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatója.

Sertés betegség

nincs többé,

ha meghozatja a híres szegedi

sertés tápport.

A sertések étvágyát fokozza, a beleket kitisztítja, mi által tiszta és friss vért kapnak, a hizlalást rendkívül elősegíti, használata után a sertés nem betegszik meg.

1 doboz 50 fillér és 1 korona.

Nagyobb rendelésnél olcsóbb. Ismét — — árusítóknak engedmény. — —

Megrendelhető egyedül:

ZENKE ZOLTÁN-nál
Szeged.

A Mezőgazdasági Ipar-Részvénytársaság tejcsarnoka

Kaposvár, Fő-utca 1. szám alatt

naponként elárusít, de előzetes megrendelésre házhoz is szállít

egy-egy literes zárt palackokban, kiváló jó minőségű, friss **tehéntejet**, literenként 16 filléres árban;

kiváló jó minőségű, friss **teavajat**, $\frac{1}{4}$ és $\frac{1}{2}$ kilogrammos darabokban, kilogrammonként 2 korona 80 filléres árban;

és kiváló jó minőségű friss **túrót**, $\frac{1}{2}$ és 1 kilogrammos darabokban, kilogrammonként 24 fillér árban.

Uradalmi tejcsarnok kezelősége
Kaposvár, Fő-utca 1.

Stock-Cognac Medicinal

CAMIS és STOCK

126-52

Fiumei (Barcola) cognac gyárosoknál kapható.

1 nagy üveg ára 5 korona, 1 kis üveg 2 korona 60 fillér.

Somogyvármegye vezérképviselője:

Sattler Nátán Kaposvár, Fő-utca.

Nyomdai munkákat

jutányos áron készít

Hagelman Károly

könyvnyomdája

Kaposvár.

 Nincs többé
székrekedés

vége van a gyomorbajnak és étvágytalanságnak, ha meghozatja a híres

„Barát-Ital”

gyomor erősítő növény körli készítményem.

A családi nagy üveg 4 kor.,
kis üveg 2 korona stb.

Készítő:

ZENKE ZOLTÁN, Szeged.

Miután emésztési zavarom és étvágytalanságom ellen csakis az ön által készített „BARÁT-ITAL” használ kérek részemre ismét azonnal 100 üveget küldeni utánvétel mellett.

Törökszentmiklós, 1905. nov. 9.

Garami Zsigmond,
polg. iskolai igazgató